

Turinys

AUTORIAI 15

ĮŽANGA 20

ĮVADAS 21

1. PLASTINĖS CHIRURGIJOS ISTORIJA 23
Aarne Rintala, Paolo Santoni-Rugiu ir Mogens Thomsen
Ankstyvoji raida 23
Lopai 23
Transpalntantai 24
Lūpos ir gomurio nesuaugimas 25
Nudegimai 26
Raida XX amžiuje 27
Plastinės chirurgijos draugijos 28
Šaltiniai 29
2. ŽAIZDŲ GIJIMAS IR ŽAIZDŲ GYDYMO PRINCIPAI 31
Finn gottrup
Įvadas 31
Žaizdų gijimas 32
Apibrėžimas 32
Bazinės žinios apie gijimą 32
Žaizdų gijimo biologija 32
Žaizdos gijimo fazės 33
Rando stiprėjimo raida 41
Gijimą lemiantys faktoriai 43
Klinikinis žaizdų gijimo tyrimų pritaikymas 46
Neigiamo slėgio naudojimas sužeidimo vietoje 49
Žaizdų siuvimo principai 50
Klasifikavimas 50
Siuvimo būdai 51
Klinikinės siuvimo rekomendacijos 54
Tolimesnis vystymasis 56
Šaltiniai 57
3. LAISVIEJI TRANSPLANTANTAI 59
Gunnar Kratz
Oda 59
Skeltos odos transplantantai 60
Viso storio odos transplantantai 61

- Kremzlės transplantantai 61
 Riebalai 62
 Sudėtiniai transplantantai 62
 Audinių inžinerija - išauginti audiniai 63
 Šaltiniai 65
4. LOPAI 67
Peter Tarnow ir Blaire Sanger
 Įvadas 67
 Lopo kraujotaka 67
 Lopo sudėtis 68
 Vietiniai odos lopiai 70
 Transpoziciniai lopiai 70
 Rotaciniai lopiai 72
 Paslenkamieji lopiai 73
 Interpoliaciniai lopiai 74
 Tolimieji lopiai 74
 Lopų komplikacijos 75
 Šaltiniai 76
5. LAISVIEJI LOPAI 77
Sinikka Suominen
 Istorija 77
 Lopų tipai 78
 Indikacijos 79
 Mikrochirurgijos metodai 80
 Susiuvimas (anastomozė) 81
 Komplikacijos 82
 Tolimesnė raida 84
 Šaltiniai 84
6. AUDINIŲ EKSPANSIJA 85
Timo Pakkanen
 Plėtimas 85
 Odos tempimas 87
 Šaltiniai 89
7. GERYBINIAI (NEPIKTYBINIAI) ODOS IR POODŽIO NAVIKAI 91
KrzysztofT. Drzewiecki
 Epidermio navikai 91
 Melanocitiniai apgamai 91
 Seborėjinė keratozė 94
 Epiderminės (riebalinės) cistos 94
- Dermos ir poodinio sluoksnio navikai 94
 Dermatofibroma 94
 Lejomioma 95
 Lipoma 95
 Šaltiniai 96
8. HEMANGIOMOS IR KRAUJAGYSLINĖS MALFORMACIJOS 97
Helge Einar Roald ir Soren Jakob Bake
 Hemangiomos 97
 Kraujagyslinės malformacijos 98
 Diagnostika 99
 Gydymas 101
 Hemangiomos 101
 Kraujagyslinės malformacijos 103
 Kapiliarinės malformacijos 103
 Arterioveninės malformacijos 103
 Veninės malformacijos 104
 Išvados 106
 Šaltiniai 106
9. PIKTYBINIAI EPIDERMIO NAVIKAI 109
Jorg Bohn, AlfRausing, Magnus Aberg ir Hans Holmstrom
 Bazalinių ląstelių karcinoma 109
 Apibrėžtis 109
 Pasiskirstymas 110
 Paplitimas ir etiologija 110
 Eiga 110
 Histopatologija 111
 Diferencinė diagnostika 111
 Plokščialąstelinė karcinoma 112
 Aprašymas 112
 Pasiskirstymas 112
 Paplitimas ir etiologija 112
 Eiga 113
 Histopatologija 113
 Diferencinė diagnostika 113
 BLK ir PLK gydymas 114
 Mohs chirurginis metodas naudojant histopatologinę kontrolę 115
 Fotodinaminė terapija (fdt) 115
 Tolesnis paciento stebėjimas 115
 Apatinės lūpos rekonstrukcija po naviko pašalinimo 116
 Chirurginiai metodai 116

- Žingsnio metodas 116
Šaltiniai 117
Klinikinės iliustracijos 118
Akių vokai 118
Vietiniai veido atkūrimo lopai 121
10. PIKTYBINĖ MELANOMA 123
Krsysztof T. Drzewiecki ir Karin Dahlstrom
Etiologija ir epidemiologija 123
Diagnostinės procedūros 124
Gydymas 126
Onkologinis sveikatos patikrinimas 129
Gydymo rezultatai 129
Profilaktikos priemonės 131
Šaltiniai 131
11. MINKŠTŪJŲ AUDINIŲ SARKOMA 133
Erkki Tukainen
Vieta ir simptomai 133
Histopatologija 134
Gydymas 134
Prognozė 136
Šaltiniai 137
12. NOSIES, SKRUOSTO IR AUSIES REKONSTRUKCIJA 139
Jom Larsen
Patologija 139
Chirurginė ir estetinė anatomija 139
Naviko pašalinimas 140
Rekonstrukcinės procedūros 140
Paviršiniai odos defektai 140
Trimačiai defektai 141
Protezavimas 141
Lopai anatomicinei rekonstrukcijai 142
Laisvieji lopai 142
Klasikinės rekonstrukcijos 142
Nazolabialiniai lopai 142
Indiškieji kaktos lopai 143
Pertvaros lopai 146
Ausis 146
Patologija 146
Chirurginė ir estetinė anatomija 146
Rekonstrukcijos principai 147
Šaltiniai 147
13. KRŪTŲ DIDINIMO OPERACIJA 149
Per Heden ir Benedikte Thuesen
Istorija 149
Krūtų implantai 151
Krūtų didinimo operacijos indikacijos 151
Anestezija 152
Implantų parinkimas ir priešoperacinis planavimas 152
Krūtų didinimo metodai 153
Pjūvio po krūtimi (inframamarinė) technika 154
Pjūvis aplink areolę 157
Pažastinis pjūvis 157
Pooperacinė priežiūra 157
Pooperacinės komplikacijos 160
Šaltiniai 166
14. KRŪTŲ MAŽINIMO OPERACIJA 167
Jan Olof Strombeck
Ižanga 167
Makromastijos simptomai 167
Krūtų mažinimo (redukcijos) operacija 168
Istorija 168
Operacijos indikacijos 168
Operacijos principai 168
Idealaus krūtų sumažinimo operacija 171
Chirurginių metodų apžvalga 171
Priešoperacinis planavimas 171
Anestezija 172
Liaukų rezekcija 172
Spenelio areolės srities perkėlimas 172
Pooperacinės komplikacijos 172
Hematoma 172
Riebalų nekrozė 173
Gijimas antriniu būdu 173
Rezultatai 173
Pacienčių rezultatų įvertinimas 173
Santrauka 175
Šaltiniai 176
15. KRŪTŲ REKONSTRUKCIJA 177
Anita Ringberg, Marie Wickman ir Sirpa Asko-Seljavaara
Bazinės žinios 177
Krūties rekonstrukcijos indikacijos 178
Vėlyva rekonstrukcija 178
Neatidėliotina rekonstrukcija 178

- Onkoplastinė krūtų chirurgija 179
- Būdai 180
- Implantų rekonstrukcija 180
- Vietiniai lopai su implantais 182
- Plačiojo nugaros raumens lopus 184
- Tram / diep lopus 184
- Spenelio ir areolės rekonstrukcija 187
- Šaltiniai 187
16. PIRMINĖ NESUAUGUSIOS LŪPOS IR NESUAUGUSIO GOMURIO PLASTIKA 189
- Frank E. Abyholm*
- Filosofija ir bendrieji principai 189
- Komandinis darbas 189
- Centralizacija 189
- Ilgalaikio gydymo planas 189
- Mūsų skyriuje atliekama chirurginė procedūra 191
- Minkštojo gomurio nesuaugimo plastika 192
- Antrinė viršutinio žandikaulio alveolinės ataugos kaulinė plastika 193
- Operacijos, skirtos gomurio ir ryklės (velofaringiniam) nepakankamumui gydyti 195
- Ryklės sutraukiamojo raumens (sfinkterio) operacija 195
- Ryklės lopus 195
- Antrinė nesuaugusios lūpos ir nosies korekcija 196
- Šaltiniai 197
17. KRANIOSINOSTOZĖ IR NETAISYKLINGAS KAUKOLĖS BEI VEIDO (KRANIOFACILINIS) IŠSIVYSTYMAS 199
- Peter Tarnow*
- Ižanga 199
- Kraniosinostozė 200
- Kraniofacialinės vystymosi ydos (malformacijos) 204
- Kraniofacialinės disostozės sindromai 204
- Akiduobių vystymosi sutrikimai (malformacijos) 205
- Veido nesuaugimai 205
- Kitos malformacijos 206
- Šaltiniai 206
18. HEMIFACIALINĖ MIKROSOMIJA 207
- Kjartan Arctander, Elisabeth Ronning ir Frank Abyholm*
- HFM etiologija ir patogenezė 207
- Paplitimas 208
- HFM diagnostika ir klasifikacija 208
- Gydymas 208
- Augančio vaiko skeleto korekcija 209
- Funkcinė ortopedija 209
- Distrakcinė osteogenezė 209
- Kaulų transplantacija 213
- Osteotomija 214
- Chirurginis neaugančių asmenų gydymas 214
- Mikštųjų audinių gydymas 214
- Šaltiniai 215
19. AKIŲ VOKŲ DEFORMACIJOS 217
- Hans Holmstrom*
- Voko įvirtimas (entropionas) 217
- Voko išvirtimas (ektropionas) 217
- Ptozė 218
- Kitos akies voko deformacijos 221
- Šaltiniai 221
20. ĮGIMTŲ IŠORINĖS AUSIES DEFORMACIJŲ KOREKCIJ 223
- Sven-Olofwikstrom ir Jorma Rautio*
- Atlėpusių ausų korekcija 223
- Mustardė metodas 224
- Converseb metodas 224
- Nordzello metodas 225
- Stenstromo metodas 225
- Kriauklės rezekcija 225
- Kaušelio deformacijų korekcija 225
- Taurės formos (konstricinės) ausies korekcija 226
- Mikrotiškos ausies rekonstrukcija 226
- Šaltiniai 228
21. HIPOSPADIJA 229
- Peter Zachrisson, Gunnar Blomqvist ir Hans Holmstrom*
- Pagrindiniai požymiai 230
- Operacija 230
- Operacijos eiga 230
- Chirurginiai metodai 233
- Apyvarpės odos salelės lopus 233
- Tubuliarizuotos, įpjautos laivinės šlaplės duobės uretroplastika (angl. *tip, snodgrass*) 233
- Laisvas žando gleivinės lopus 233
- Komplikacijos 234
- Šaltiniai 234

22. PLAŠTAKOS CHIRURGIJA 235

Goran Lundborg

Ranka 235

Rankos chirurgija 235

Bendrieji principai 236

Planinės rankos operacijos 237

Stenozuojantis tendovaginitas 237

Ganglijas 238

Nervų užspaudimas 238

Dupuytrenio kontraktūra 240

Įgimtos vystymosi ydos (malformacijos) 241

Refleksinė simpatinė distrofija 246

Šaltiniai 246

23. SUNKIOS TRAUMOS GYDYMAS PRIEŠ PATENKANT

247

Maaret Castrén ir Janne Reitala

Pirminė apžiūra 247

Kraujo tūrio atkūrimas 248

Kvėpavimo funkcijos užtikrinimas 248

Skausmo malšinimas 249

Smegenų traumos 250

Nudegimai 250

Tiesiai į specializuotą ligoninę 250

Šaltiniai 250

24. VEIDO MINKŠTŪJŲ AUDINIŲ PAŽEIDIMAI IR VEIDO KAULŲ LŪŽIAI 253

Jan Lilja

Minkštųjų audinių pažeidimai 253

Nubrozdinimai 253

Plėštinės muštinės žaizdos 253

Gilios plėštinės žaizdos 254

Veido ir žandikaulio traumos 257

Šaltiniai 261

25. APATINIŲ GALŪNIŲ TRAUMOS 263

Erkki Tukiainen & Hannu Kuokkanen

Įžanga 263

Paciento apžiūra 263

Odos žaizdos ir įdrėskimai 264

Fasciotomija 264

Komplicuočių blauzdikaulio lūžių gydymas 265

Chirurginis gydymas 265

Minkštųjų audinių rekonstrukcija 266

Mikrokraujagyslių rekonstrukcija 266

Kaulų rekonstrukcija 268

Vėlyvojo laikotarpio komplikacijų gydymas 269

Apatinės galūnės replantacija / mikrochirurginė

amputacinės bigės Rekonstrukcija 269

26. UROGENITALINIAI SUŽALOJIMAI 271

Hans Holmstrom

Varpos ir kapšelio odos nuplėšimas 271

Varpos lūžis 272

Urogenitalinė fistulė 272

Šlaplės plyšimai ir šlaplės susiaurėjimas (striktūros) 272

Šaltiniai 274

27. NUDEGIMO ŽAIZDŲ GYDYMAS 275

Bjarbe Alsbjorn

Įvadas 275

Dažnis ir paplitimas 275

Žaizdos patologija 275

Nudegimų dydis 276

Nudegimo gylis 277

Gydymas 281

Paguldymas į vietos ligoninę 283

Perkėlimas į nudegimų skyrių 284

Chirurginis gydymas 285

Chirurginės intervencijos 287

Elektros sukelti nudegimai 288

Cheminiai nudegimai 289

Nušalimas 289

Nudegimų rekonstrukcija 291

Korekcija spaudžiamuoju poveikiu 292

Fizioterapija 293

padėties parinkimas ir įtvarai 293

Bendrieji chirurginės rekonstrukcijos principai 294

Surandėjusių audinių pašalinimas 294

Nudegimų sukeltų kontraktūrų korekcija 294

Galvos oda 294

Veidas 295

Kaklo rekonstrukcija 298

Pažasties srities rekonstrukcija 298

Plaštakos rekonstrukcija 300

Kojų kontraktūros 300

Eksfoliacinės odos ligos 301

- Gydymas 302
Nekrozuojantis fascitas 303
Simptomai 304
Gydymas 304
Nuorodos 304
28. PERIORBITINĖ JAUNINANTI BLEFAROPLASTIKA: KAKTOS IR VIDURINĖS VEIDO DALIES PAKĖLIMAS 305
Per Heden
Įvadas 305
Svarbūs anatomiciniai aspektai 307
Operacinės taktikos aptarimas 309
Nuskausminimas 310
Operacijos 310
Atviras kaktos pakėlimas 310
Lokalus antakių pakėlimas 311
Gydymas botulino toksinu 312
Endoskopinis kaktos pakėlimas 312
Vidurinės veido dalies patempimas 313
Viršutinių vokų blefaroplastika 315
Blefaroptozės korekcija 315
Apatinių vokų blefaroplastika 316
Prieiga per junginę 317
Kantopeksija ir kantoplastika 318
Poveikis lazeriu 319
Maišeliai skruostikaulių srityje 319
Komplikacijos ir rizika 320
Pooperacinė eiga ir režimas 321
29. VEIDO PAKĖLIMAS (RITIDEKTOMIJA) 323
Stephan Dietz ir Matti Pakkanen
Veido senėjimas 323
Veido pakėlimas 324
Endoskopinės veido procedūros 326
Anestezija 328
Priežiūra po operacijos 329
Komplikacijos 329
Šaltiniai 329
30. NOSIES PLASTIKA (RINOPLASTIKA) 331
Frank Abyholm ir Hans Holmstrom
Įžanga 331
Chirurginė technika 331
Šaltiniai 333
31. POODINIŲ RIEBALŲ NUSIURBIMAS (LIPOSUKCIJA) IR KŪNO KONTŪRŲ FORMAVIMAS 335
Bonnie Erichsen
Istorija 335
Teorija 335
Metodika 335
Pacientų atrinkimas ir indikacijos 336
Instrumentai 336
Nuskausminimas 337
Operavimo technika 337
Riebalinio audinio naikinimas ultragarsu 337
Pooperacinė priežiūra 338
Komplikacijos 338
Kombinuotos procedūros 339
Šaltiniai 339
32. CHEMINIS ŠVEITIMAS, ODOS ABRAZIJA IR LAZERINIS ŠVEITIMAS 341
Eeva Kalaja Petersen
Oda - anatomija, poveikio gylis ir mikroskopija 341
Cheminis šveitimas 341
Odos abrazijs 342
Lazerinis šveitimas 342
Pooperacinis gydymas, komplikacijos ir šalutinis poveikis 343
Šaltiniai 343
33. LIMFEDEMA 345
Hakan Broson
Įžanga 345
Apibrėžtys 346
Limfedema lemia riebalinio audinio kaupimąsi ir fibrozę 347
Gydymas 348
Konservatyvusis gydymas 348
Chirurginis gydymas 348
Poodinių riebalų pašalinimas 350
Limfedema gydanti medikų komanda 356
Šaltiniai 356
34. VEIDO PARALYŽIUS 357
Susanna Kauhanen
Įžanga 357
Chirurginė anatomija 357
Klasifikacija ir etiologija 360
Paciento įvertinimas 362

Gydymo planavimas 362
Konservatyvusis gydymas 363
Chirurginė rekonstrukcija 363
    Vėlyvoji rekonstrukcija 364
    Kryžminė sveikos veido pusės nervų plastika
    ir poliežuvinis nervas 365
    Vadinamoji auklės operacija 365
    Moebiuso sindromo rekonstrukcija 366
    Vietinių raumenų plastika 366
    Mikrochirurginė rekonstrukcija 367
Mokslas ir veido paralyžiaus gydymo ateitis 369
    Šaltiniai 369

35. PRAGULOS 371

Jens Lykke Sorensen

Įžanga 371
Epidemiologija 371
Etiologija 371
Klasifikacija 371
Prevencija 372
    Rizikos įvertinimas 372
    Rizikos veiksniai 372
    Pragulu prevencija 372
    Bendra sąlyga 373
    Švietimas ir dokumentavimas 373
Gydymas 373
    Negyvybingų audinių šalinimas 373
    Žaizdų valymas 374
    Papildomos gydymo priemonės 374
    Chirurginis gydymas 375
    Sauga po operacijos 375
    Šaltiniai 376

36. TRANSSEKSUALŲ OPERACIJOS 377

Jan Eldh

Epidemiologija 378
Transseksualizmo etiologija 378
Operacinės intervencijos 378
    Šaltiniai 381

ABĖCĖLINĖ RODYKLĖ 383